

M. Kurzyńska

Grudziądz-Wielkie Tarpno, st. 3, gm.
loco, woj. toruńskie, AZP 30-45/6

Informator Archeologiczny : badania 31, 111

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

klosza zarejestrowano następujący układ: górna część klosza (która zapewne dawno zapadła się) i jego dno, które normalnie uległoby zniszczeniu przez głęboką orkę, spoczywające na przykrywcę popielnicy, obok popielnicy, tuż przy dnie, fragmenty dwu mis, fragment garnka jajowatego oraz niezdobiony, gliniany czerpak. Popielnica, którą było naczynie dwustożkowe z cylindryczną szyjką i wylewem lekko wywiniętym na zewnątrz, barwy czarnej, zawierało średnio przepalone kości ludzkie, ułożone prawdopodobnie w porządku anatomicznym, gdyż u góry znajdowały się fragmenty czaszki, na dnie natomiast resztki kości nóg. Popielnica była przykryta pokrywką. Zarówno formy naczyń (klosz typ. 1A wg S. Czopka, popielnica - typ. 2A wg S. Czopka), jak i rodzaj pochówku (podkloszowy) sugerują wczesną chronologię, czyli zapewne II fazę rozwojową kultury pomorskiej - około 550-400 r. p.n.e. Badania nie będą kontynuowane.

GRUDZIĄDZ-Wielkie Tarpno, st. 3, gm. loco, woj. toruńskie, AZP 30-45/6

- osada wielokulturowa (okres halszacki, okres lateński, młodszy okres przedrzymski, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze)

Ratownicze badania weryfikacyjno-sondażowe, przeprowadzone przez mgr M. Kurzyńską (Muzeum w Grudziądzu). W badaniach uczestniczyli mgr W. Pacuszka (UMK) oraz studenci. Badania finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 41 m².

Głównym celem tegorocznych badań było określenie stanu zachowania nawarstwień osadniczych (warstwy kulturowej, obiektów), uściślenie chronologii i funkcji stanowiska. Sondaże o wymiarach 10 x 1 m (sondaże 1-3) oraz 5 x 1 m (sondaże 4-5) założono w centralnej partii stanowiska.

We wszystkich wykopach zaobserwowano silne zakłócenia stropowych i spągowych partii warstw naturalnych, co uniemożliwiło wyznaczenie ich naturalnych granic. W związku z tym zastosowano metodę eksploracji warstwami mechanicznymi, w zależności od potrzeb od 5 do 10 cm. Zarejestrowano 3 domniemane obiekty.

W trakcie tegorocznych badań (sondaże 1,2,5) pozyskano 355 fragmentów ceramiki. Wydzielono 3 fazy osadnictwa:

1. okres halszacki - okres lateński, reprezentowany przez materiał ceramiczny pozyskany z warstw III i IIIb;
2. młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich, reprezentowany przez materiał zarejestrowany w warstwie II i II b;
3. okres wczesnego średniowiecza, reprezentowany przez znikomy materiał z warstwy I.

Materiał ceramiczny pozyskany z warstw charakteryzował się silnym rozdrobnieniem i zniszczeniem. Nie posiadał wyraźnych cech (ornament, wylewy) pozwalających precyzyjnie określić jego chronologię i przynależność kulturową.

Uzyskane wyniki pozwalają na stwierdzenie, że badany obszar wykorzystywany był intensywnie rolniczo (żyźne mady) od momentu pojawienia się pierwszych grup ludzkich w okresie halszackim przez wczesne średniowiecze aż po czasy współczesne. Świadczą o tym silne zakłócenia warstw, brak wyraźnych elementów osadniczych (obiektów), a także niezbyt intensywne wypełnienie warstw materiałem kulturowym (ceramika i inne). Duża ilość materiału ceramicznego wczesnośredniowiecznego i kamieni na powierzchni, a także materiału lateńsko-rzymskiego w I warstwie (ornej) świadczy o tym, że osadnictwo to zostało zniszczone przez intensywne współczesne prace agrarne.

Badania nie będą kontynuowane.

Dokumentacja i materiały przechowywane są w Muzeum w Grudziądzu.

Grudziądz-Wielkie Tarpno, st. 4, gm. loco, woj. toruńskie - patrz: neolit

GRZYBOWO, st. 1, gm. Raciąż, woj. ciechanowskie, AZP 44-59/1

- osada kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu/początek wczesnej epoki żelaza)

Ratownicze badania wykopaliskowe, wyprzedzające budowę gazociągu tranzytowego Płw. Jamał - Europa Zachodnia, przeprowadzone w czerwcu przez mgr Agatę Byszewską-Levau („Ignis”